

Priloga na 61 u god. 3 for., na pol. god. 1 for. 50 nov., na četvert. 70 nov.
Za Srbiju 30, 15, 7 1/2 gresia. Izlazi svake Nedjelje jedanput.

Ima svakoverstna predmeta molimo na uredništvo uputiti.
Neprijatelj naprimamo

God. III. U Kalači

U Četvrtak 4. Sijnja 1872.

Broj 1.

MLADO LJETO. NOVA GODINA.

Čovjek koji bi htio da se spusti na dno providjenja božjeg koje svetom vlada, taj bi se spodobio onomu ko bi kanio zrnje piska, kapi mora, i zvijezde neba pribrojiti. Mi zato nećemo da se u tu dubljinu spuštamo u kojoj plivati neznamo, već kad prid nju stupamo, kapu našu ponizno skidamo, i klanjauć se do gole zemlje, uz svitlilo Evangjeosko razmatramo izjavu tog divnog providjenja u pojedinom čovjeku, u obitelji, u cilom narodu. I to nalazimo: da koštoje Bog označio svakom ono miestance koje na zemlji zauzima, — takoje i odmirio sve one dužnosti — koje mu valja vršiti, da mu se upišu u njegovu knjigu zasluge, ili grihe, u knjigu koja će se na božjem sudu prištiti — ovo je knjiga, naslovljena po sv. Jerolimu, u kojoj se sve zadržaje o čovjeku, priko sveg njegovog života, što mu ga valja pritrčati.

Od jednog veoma učena i mudra čovieka sam naučio: da obitelj, i narod neima svoje knjige, jel se obitelna i narodna sudbina ovde vrši na zemlji, kako se slaže s naredbama providjenja božjeg, ili se ovima protivi.

Al ima obitelj ima narod svoje glave, ona u roditeljem a ova u kralju, u zastupnici, bilo saborski, bilo županijski varoški ili seonski, otei imadu svoju knjigu kao glave obitelji, a oni kano zakonoše — ravnatelji i Sudie svoju knjigu, koja će se na božjem sudu prištiti, da se vidi: kakve su im zasluge da se nagrade, ili grije da se kaznu. Košto je o čoviku u Evangjeliumu rečeno: da će o svakoj rieči odvid davati — to se razumiva o

svakej glavi obitelji, i naroda da će o svakoj rieči o svakom dilu, što se povlači na stanje duševno ili materialno obitelji ili naroda, strog račun iziskivati.

Godina 1871. prošla je, neima sile koja bi je povratiti mogla, al ostavila je silne posledice, vrhu kojih se jedni raduju, a drugi jadikuju. Te posledice nije rodila godina 1871-a već te su stvarali vodeće glave živućih obitelji, i narodah. To očitu je sav sviet i bezsviestno — kad se o krvnom sukobu francesko nimačkom razgovara, i sjedne strane slavom okrunjava ime Cara Nimačkog Villima, dikom obmotavaju imena, vieštog ravnatelja Bismareka, i umnog vojnovođe Moltke. Dočim se sdruge strane kara Car Napoleon, i porugljivo napominje ime Kneza Grammonta, i ministra Oliviera pak se žuč mržnje izliva na cio tadašnji sabor franceski svodjom Rouherom.

Rekosmo: da se u dubljinu providjenja božjeg neupuštamo već zadivljeni uzklikujemo sa židovi stara zakona; Otei naši pojidoše greš i naši zubi utruše.

Vodje obitelji vodje naroda penjuse silovito na pristolje božje da ga osvoje, i kazan se spušća na dicu na građane. Bog zna Bog sudi, nama je dosta se sititi Evangjeoski rieči: kako stablo, takav plod, i pozvat u pamet što pjesnik latinski reče: da mi zli porodismo gorje.

Odud je vidno po svaku dušu krštjansku: da ako dici trne zubi što su im otei greš jili, to će vodje obitelji — vodje naroda škripit zubi u tminah vičnjih, to će ih oganj neugasljiv palit, ako po svojim riečma, po svojih dilih otdudje srce svojih dice od onog spasitelja, koji je reko ne pričite malane meni pričii. Ako odkrenu pamet i dušu puka — od spasitelja koji reče: došo sam da sve spasim da se nijedan nepokara, već da nas iz-

kupi ko kvočka piliće svoje. U poviestnicu ljudstva zapisanje 1871. godine jedan list krvljom francusah i nimačah, s otog jednog Lista ima će šta da uče sva ona kolina čovičanstva, koja će jedno za drugim na mejdan vilajetui izalazit. Kako dakle mi nebi onu lekciju s otog Lista prištiti, koja koristnu pouku za nas Bunjevce i Šokce zadržaje. Jest baš za nas ma su to veliki narodi, a mi samo jedan ograničie na velikom stablu slavianstva. Dali trak sunčani ne bojasiduje i neoživljiva tako onu skromnu ljubičicu, košto nadahnjiva životom onaj veliki hrast, da se poput hrabra junaka širi po svojih granah, i ponosno diže svoju glavu nebesom. Nimački se vodje slave koji su narod svoj vodili na pobjede, a franceski vodje karaju koji su izmetnuli svoj narod nerazborito dušmaninu da ga pali razorava da ga siče, da ga do gole duše oglobljiva.

Vi bunjevci i šokci imate vaše vodje to su vaši sinovi koji su kao svećenici, učitelji, ravnatelji, sudie, županijski i seonski poglavice, od vašeg korena, kost od vaše kosti, krv od vaše krvi; slava i dika njima ako vas vode na zeleno polje, gdje vas ograničie sunce dobročinitelja Čovičanskog Isusa Nazarenina, polje gdi će vas obasjat svietlost Evangjeoska, na polje gdje vas vodit buktinja prosvite da se ubaviestite u sviećenih znanosti — koje vam pokazivaju stabla sa kojih se bere plod blagostanja duševna i materialna.

A pokaranje vičnje onima roditeljima, onima vodjama, koji vas zavadjaju u pustinju nevirnosti, gdje će vas zabanane ko jednom židove u pustinji sinai moriti glad, bolest, i kuga, da vas pomori, prije nego što bi stigli do obećana blaženstva, koje vam pokazivaju u nevirnosti. Sram i kletva onim vodjam, koji vas ostavljaju u neznanosti, i ne vode vas onoj stini, odkud vrije svaka znanost — koja budi vištoću, umitnost, i podpaljiva spremnost, da si iz svakog stvora naučite izvadit, što je vama koristno, učuvat se od onog što je ubitačno.

Silni je teret nimačka francuskoj nametnula, malo je i državnika bilo, koji nisu prorokovali, da je francuska ne posrnila već tako pala, da se neće ni posli 50 godinah uzdignuti. Tim manje, što su i nehartni sinovi razjareni ruke svoje na mati podigli, i već na zemlji ničice ležećoj — po komunalskom gradjanskom ratu u žlīdzne rane žuč i pelin livali.

Al jedva prodje pol godine, i ta francuska sve višlje diže glavu svoju, i skoro će te je viditi, da će dikom svojom opet sviet obsjati.

I to sve zato jerbo je ta franceska vierne sinove svojem rodu odhranila, jerbo je ta franceska silne znanosti u umietnosti, u trgovini, u obrtu zanata i poljo-dilstvu razvrižila.

Bunjevac i Šokac se oslonjo na repove, i kad su ovi nestali onda je Bunjevac i Šokac ginio, ko onaj komuje životna žila podsičena bila. Život se promienjiva, htili ili nehtili mi, kad se na rikama parabrodovi a na željeznicama paravozi nastanili, prominio se sveg vika način života kad se zemljišta izdielila, familie razdielile Bunjevac i Šokac je zapeo i zabunio se nezna kud da se okrene, jerbo ništa nije učio. Kada se ne-

može tako živiti kako mu je otac živio, misli da se već sad živiti i nemože, pak jadikuje i kara vrieme što je nastalo, a nekara, roditelje koji ga nisu slali u škulu nekara vodje, kojimu nisu svoju rodjenu knjigu u ruku dali, da su mu po toj knjizi sviet sadanji otvorili, da vidi kakose život razvija u umitnosti trgovini i. t. d.

I Bunjevci i Šokci su dobili svoje dielo od sv. Evangjeliuma; akoga nisu uzmnožali ako nisu stostručni plod doneli, već su u nevirnosti okorjeli, ondaće ih stići izreka Meštra božjeg, uzeću moje kraljestvo od ovog naroda — i princeću u narod zaslužnii — uzme se sikira pak se izsiče neplodno stablo, t. j. uništi se, izkoreni se pleme, familia, narod nevirni, iz knjige virskog života.

Bunjevci i Šokci su dobili u ovoj domovini svoje miesto koje valja popunit, radom imovinom da nebude otačbina siromašna na tom miestu; jerbo bi to bila rana na tielu narodnom. I Bunjevci i Šokci su dobili u ovoj domovini mistance koje trieba razvietliti prosvietom, t. j. naukom u svih zvaniah u svih staležih živoća, jerbo ako ostanu tmine na tom miestu, to će se uhvatit hrdja, upiće se nevolja i tuga po tom miestu u tielo narodno, i obolit okukat će narod.

A šta rade baštari s granom koja je uvenula, osušila se, sasiče je da sok iz stabla neizvlači, to čini svama Bunjevci i Šokci viećnji baštar Bog stvoritelj — ako se je vaša pamet obasula ajkam i bajkam — koje se posjavaju po neznanosti, ako je okrljalo vaše tielo linostju i neradljivostju, da se i daljnje tielo ove domovine neokuži, to vas koreni viećnji baštar s onog miesta: gdje se po vami rastiru oblaci neznanosti, i prostire siromaštvo jel to nije volja božja, da čoviek, tumara po svietu, i pita od heje kakva će mu biti sudbina, to su činili pogani proti kojije užego buktinju svitline Evangjeoske, to nije božja volja da čoviek kuka i nezadovolji se kruhom i nezaodije svoju goloću, za oto mu je dao um da odbia pametjom od sebe tiske i nevolje ko liekovima bolesti.

Bunjevci i Šokci ako neostanete vierni Isusu, ako ne prionete uz vašu knjigu, jidete graš od kojegće utrunuti zubi vašoj dieci.

Trošite imovinu koju su vam didovi stekli, i tiska te vašu dieu u puko siromaštvo pak će se otcvi ovakvi dice i vodje ovakvi plemena zapisat u onu knjigu: koja će se na sudu božjem prištiti kano uboice, svojih dice svojeg plemena.

O MLADOM LJETU-VIERNIM SURADNIKOM.

Naša družina stupila je već u treću godinu. Sastalimo se roda vierni Sinovi da pokušamo onu propast odbiti — koja je zinula da naš rod i duševno i materialno progune.

Na putu našem nailazilismo na nemarne, na mrke na zlobne poglede, prepone se i ondud stavljale na stazu našu odkud smo se pomoći nadali.

No svemogućii je htio — i hvala Njemu na milostivom daru, dušmanika želja ni se izvršila mi živimo i pouzdano stupamo u treću godinu.

Nebi se mogli baš hvaliti: da smo našem podhvatu čvrst temelj zavili, ta ako mi nebi pripoznali, djela bi naša

očitovala da smo slabi ljudi.

Ipak na ovom trudnom putu to nas može hrabriti: da smo svim našim silam rodu za ljubav, rodu za duševni i materialni napredak vojevali.

Proći će valjada više godinah — dok ona svetlost koju iz svakog kuta izkupljamo prodre u srce roda, i ono što je po neatosti po nemarnosti, po nesmiljenju zamračeno razjasni. Al čvrsta ostaje naša vjera: da ono sime ko je ste bratjo od svakog kukolja iztriebili, i čisto u srce i pamet vašeg roda posijavali, prije ili posli hoće proniknuti.

Ako se i vidi daje daleko što jedan vieran naš probatim običaje kazati: da revni svojeg roda učitelji još sad u školah nauke slušaju — i sabiraju plod kojim će svoj rod hraniti, da mu srce i duh od glada oslobodu ipak svanuće onaj dan — na kojem će se ovi sokolovi u svietlu četu sabrati, pak će rod svoj od poguba obraniti. Donle braće stupajmo na trudnoj stazi neka nas ne smutjiva što nam i oni na put staju — kojima bi i Bog i duša zapovidali — da se u smierno kolo svojeg roda uhvate. Ne plašimo se mrkih pogledah, porugljivih i ostrih napadajah, naših zlotvorah, već poslušmo ko i dosele za blagostanje našeg roda. I to uz onu nagradu — koju sadanji sviet ni pošto ne cieni to je nagrada nebeska, Draga bratjo! neumorni Suradnici, ja bi želio da se vaše ime barem prodiči — kada neima koji bi vaš pošten rad naplatio. Al prvo naše je kolo vrlo malo — dika i slava takom se nepridruživa, a buduće smo se sastali da tamo luč podpalimo — gdje bi drugi želili da ostaju tmine — zaoto na sve strane čeka nas preziranje i nagrdjeno ime panslavistah. Al nekaje, mi se za ljubav našeg roda i ovim imenom kitimo, i kao najveću našu diku smatramo — da smo u onom smislu panslaviste: da želimo nastojmo — i sve naše sile napinjemo da se naš mili rod naši Bunjevci i Šokci kao takvi u životu zadrže, i našem jeziku u crkvi u škuli, u seonskoj varoškoj i varmedjskoj kući ona čast, ono poštenje, ono pravo izprije, koje mu je u zakonu pod krunom sv. Stjepana osigurano; ovakismo mi panslaviste, što vedrim celom prid svim svetom očitujemo i Boga dragog molimo: da otvori oči i onima našim bratjama: koji ako nisu prosvietu naroda pričili, to za njezin razvitak ni jednu paru nisu doprineli, molimo se milostivom Bogu koji je bunjevce i šokce uz veliku nemarnost još uzdržao da uvide: da prosvieta duševna i tvarna ni kakve sprege neima s jednom ili drugom politikom neka uvide: da magjarska narodnost koju državnim načinom spasiti nastojimo, neima narav nesmiljene maćuve, koja bi želila da svoju nogama gazimo, i jezik materinski iz grudih svojeg roda kidamo. Neumorni suradnici, složno prosimo Boga — neka u milosti svojoj odkrije im nepobitnu istinu: da akoje dika govoriti i pisati znati magjarski ili nimački, onda neznati govoriti i pisati bunjevački, toje prava sramota i takva rugota — koju nemože saprat ni Deakova ni Tisina slava.

Bratjo neumorni suradnici — ja neimam dara da vas po navadu svieta o početku novog Ljeta radostno iznenadim — što imam to vam izkreno pružam — primite moju srdacnu hvalu na vašem revnom radu: i neodbijajte moju poniznu prošnju da i odsele vašu znanost na prosvietu našeg roda prinositi, neodustanete. Urednik.

KRALJEVSKI SUDOVI U ŽUPANIJI BAČKOJ.

Županija Bačka podijeljena je na četiri kr. suda: Subatički, Bajski, Somborski i Novosadski. Ovi su podijeljeni na srezove-jaraše.

I. Subatički sud. — Područije ovoga broji: 162,750 duša. Srezovi su mu: 1. Subatica sa 64,002 duša. 2. Topola sa 31,157 d. 3. Senta: 46,814 d. 4. Kun-Halaš: 20,077 duša.

a) pod Subatički srezki sud spada: Bajmak, Sándor, i varoš Subatica.

b) pod topolski srezki sud spada: Bajša, Čanta-

vir, Hegješ, Omorovica, Pačir, Topola, i pustare: Duboka, Emušić, Rogljatice.

c) pod sentjanski srezki sud: Ada, Martonoš, stara Kanjiža, Senta.

d) pod kun-halaški: Halaš, Majša, i pustare: Mérgeš, Harka i Kötöny.

II. Bajski sud. — Područije ovoga kr. suda broji: 100,314 duša. Srezovi su mu: 1. Baja sa 61,560 duša. 2. Almaš: 38,754 d.:

a) pod bajski srezki sud spada: Baja, Baračka, Bathmonoštor, Bereg, Bibić, pustara Borota, pustara Boršod i Stari-Legjen, Čavolj, Čatalija, Deutova, gornji Sv.-Ivan, Gara, Rigjica, Santova, Vaškut, — i pustare: Jožefháza, Matiháza, Rém. Od županije peštanske: Sv.-Istvan i Seremlje.

b) pod almaški srez, spada: Almaš, Jankovac, Katjmar, Měljkut, Tatháza, — i pustare: Kéleš, Kis-Szállás, Göböljárás, Mateović, Tinójárás, Džida.

III. Somborski sud. — Područije ovoga suda broji 194,930 duša. Srezovi su mu: 1. Sombor sa 65,907 duša. 2. Kula sa 51,755 d. 3. Apatin sa 42,428 d. 4. Hodžak sa 34,840 duša.

a) pod somborski srezki sud spada: Bezdan, Čonoplja, Gakova, Kolut, Kernja, Kruševlja, Nemeš-Militič, Stanišić, Stari-Sivac, Novi-Sivac, Sombor kr. varoš, — i pustare: Bekova, Prekaja, Pusta-Kula, Rastina, Šara, Ravna i mali Stapar.

b) pod kulski srezki sud: Červenka, Feketić, Kerestur, Mali-Kerestur, Kucura, Kula, Stari i Nov-Šove, Sikić, Torža, Veprovac, Stari i Nov-Vrbas, — i pustare: Bjaradanova, Pekla.

c) pod apatinski srezki sud: Apatin, Bogojeva, Brestovac, Doroslo, Kupusina, Monoštorsegh, Prigl.-Sv.-Ivan, Sonta, Stari-Stapar.

d) pod hožački srezki sud: Bač, Bačujfalu, Bogjan, Deronja, Filipova, Hodžak, Karavukova, Lalić, Rácmilitič, Parabuć, Pivnica, Vajska, — i pustare: Selenče, Kletić i otok: Živa.

IV. Novosadski sud. — Područije ovoga suda broji 144,373 duša. Srezovi su mu: 1. Novi-Sad se 64,459 duša. 2. Palanka se 34,226 d. 3. Stari-Bečej sa 45,688 d.

a) pod novgsadski srezki sud spada: Begeč, Despot, St.-Ivan, Gložan, Jarek, Kisač, Kulpin, Petrovac, Stari-Futak, Stari-Ker, Piroš, Sirig, Temerin, Novi-Futok, Novi-Sad s. Varoš, — i futočki spajiluk sa pustarama: Vezzić, Šarlota, Alpár, Irmova, Neuhoř, Otthof i Henrika.

(Slidi.)

D O P I S.

Monoštorsegh žaomije što nemogu našima Bunjevcima i Šokcima bolje visti donositi iz moje občine, nego ovu straovitu, koja se dogodila medju Monoštorom i Bezdanom u šumi bližje k Monošturu 20. Prosinca u jutru na osvitak, našlisu dva čovika ubijena u šumi, nekoliko koračaja raztavljeni jedan od drugog, poznatisu obadva, jedan je šumar (jager) drugije šokac iz Monoštora, ovaj posljednji običaje često u lovici s puškom brez damu je dopušteno bilo, ali do danas još nitko nemože znati kako su ubijeni jesu li jedan drugog, ilije skojim još koigod drug bijo, zato Ljudi mlogo razgovaraju o tom, jedni vele da nije moguće da su nji dva jedan drugog potukli neg moroje skojim još koi drug biti.

Još mogu napomenuti daje škula kod nas u siromaškom stanju, učitelja imamo jednog koi manju dicu poučava, a onaj veći dice učitelj. Kole bijo, a, v, iztina da je rodom pravi bunjevac, al žali Bože, ovaj slaboje koga naučio jerje rano zafalio, samo što birtaši žale za njim koimaje dužan valjada ostao; a ovaj naš S. K. manje dice učitelj radi pom-

njivo i uči, ali staje jedan učitelj prama toliki dice, di imado pet šest stotina za škulu, tu bi trebalo i do četiri učitelja, al dije toliko plaće za toliko učitelja? kod nas židovski dice ako ima 20 tu mora već jedan učitelj biti, i toliko plaće šmati mora, dá može pošteno živiti. Zato mi šokei kod ovakog škutarenja i učitelja izdržavanja nije se čuditi, stosu nam dica neotesana, okrutna, i svakom nevaljanstvu se podvrgnu, i postaju neuzterpljivi. Za ovim je razpuštenost zavladała tako jako : da se tomu lika teško najti može, istina ove naše Bunjevačke i Šokačke novine to su pravi lik skojim bi se mogli popraviti, ali je kod nas malo koi razume štiti, jer nisu učili za to su jim novine, kao da su sakato pisane, jer vele da to nije naški nije šokački, čuosam baš i od učenog Bunjevca jednog poznatog mi iz Subotice, di veli ja ove naše Bunjevačke novine neumim štiti, zato i držim magjarske — ali ja dodajem da su ove novine za svakog koristne bijo Burjevac il Šokac, Srblijin, Hrvat koigod s našim jeziku govori.

Pisao na dan Sv. Mladenaca. Lovra Kovač, *)
mlinar.

RAZNE VISTI.

— Carevinsko Viće iz kupljeno je u Beču, nimci se hvale da su sve krunovine zastupane, jedna je Dalmatia sa svim izostala. Slavianska je krv najčistia; predstavljase proracun za 1872. i tu je do 50 miliuna manjak baš ko i kod nas, nije čudo što smo bratja, al jednako gazdujemo; baš sad pišu da je dug ugarski na englezkoj burzi primljen, od sele nećemo pridbacat Austrii, da nam je sila dug narizala, vidi se da bi ga mi i brez Austrie načinili, i to sve zaoto jerbo smo radi sve ono stvoriti, što su druge sile već od davna nabavljale.

— Ministarstvo Ugarsko dugačku je sidnicu imalo — traja la je od 10 do 8 satih polpodne — bližu je rok za sabor Hrvatski oprediljen, zato se puše ministarske glave, mal ako nisu Hrvatske glave tvrdje i od Andrašyeva.

— Radostno biližimo po „Reformi“ da ugarsko ministarstvo izjedna stazu — za sporazumljenje s posestrime Hrvatske vridni sinovi — vruća je naša želja : da neumorni narodnjaci izpriju zakonita po svoju domovinu prava.

— Gr. Andrašy na toliko hvale Prusi, da će mu skoro dodijet — već sad to pišu o njemu — da mu nije potreбно osvrćat se na plemstvo i Svećenstvo — a za slavene da mu je ko magjaru deveta briga.

— Židovi pišu, da je u Krakovii — Poljačkom gradu — sklopljena jedna ženitba gradjanskim načinom t. j. prid sudiom — uzeo je jedan profossor kojije očitovo: da nikakve viere neima (srićni učenici — koji — mu rukuh dopanu) jednu židovku. I veli daje sudia malne viersku svečanost izveo — naravno u varoškoj kući, dakle vierska svečanost ipak treba ženitbi — to još i oni osičaju, koji kad u sabornicah divane mislio bi čovjek : da bi im rada bila ženitba ogoljena i svakog ugovora lišena.

— Veselim srcem biližimo glas : da je Bačka županija jednoglasno proglasila srbsko-bunjevački jezik kao zvaničan. A zar naši Subatčani neljube svoj jezik?

— Nimci se spravljaju u Austrii taki zakon osnovati, koji bi naredio : da u slučaju ako izabran zastupnik nebi zauzeo svoje mjesto u Carevinskom Viću — onda bi na stupio drugi koji je manje glasovah dobio. Ovomu se ne bi čudili, budući nimci žele ovim načinom učvrstiti svoje

gospodstvo vrhu drugih narodnosti, al se čudimo magjarskom novinarstvu — što neima nikakve na ovaku nakanu primetbe — premda je vidno : da bi se ovako načelo ustavnosti vridjalo — koje želi da se onda nov odbor naredi.

— Takodje je čudnovato što nimci priznaju osobita prava Poljakom — koja niječu glede česah!

— U Maloj Asii — uzrujali se mahomedanci, buduće se nekoliko hiljada turakah, Isusu priklonilo. Davno već rekosmo : da bi se iztočno pitanje sasma friško riešilo — ako bi potentati samo to kod Visoke porte izposlovali : da je jednako i kršćjansko i tursko pravo i da je slobodno turkom postati kršćjaninom.

— O b z o r. (Statistika crkve i škole u Ugarskoj.) Nedavno izišao je u Pešti na magjarskom jeziku šematizam po zvaničnih podateih. Po tom šematizmu ima katolička crkva (zajedno sa unijatskom i jermenskom) 24 biskupije sa 495 protoprezviteratah, 5239 župah i 7.702,600 vjernih; istočnopravoslavna crkva ima 8 biskupijah sa 80 protopresviteratah, 2572 župe i 1.940,600 dušah; evangeličko-luteranska crkva 5 superintendencijah sa 46 protopopstvah, 837 župah i 1.045,875 vjernih; evangeličko-reformatska crkva 4 superintendencije, 1 biskupiju u Erdelju sa 56 prot., 2007 župah i 1.931,700 dušah; unitarska crkva sa 1 biskupijom, 106 župah i 53,427 dušah; naposlje izrajlska crkva sa 26 občinskih srezovah i 541,500 vjernih.

TRGOVINA I OBRTNOST.

* Subotica 30. Prosinca (u subotu). Pristolna besida cara Franje Josipa, kojom je rajhsrat (državno viće u cislitavi) otvorijo, velikije utisak učinila kod ustavovirni nimaca tako : da sve njine novine a i oni sami veselo kličudok Česi proti domonstraciju prave, i time ništo trulo u državi pokazuju. Daj Bože da se ti Nimci jednom osviste i prema svojih domorodaca slaviana špravedljiviji budu! inače niti može biti dobra a ni napridka u Austro-Ugarskoj.

Sa Hrvatima počelo se prigovarati kako bi se jednom do izravnjanja sa trojednom kraljevnom doći moglo, pošto je ne prestano, trsanje kako Magjarskoj tako i Hrvatskoj već dosadilo, i tako kako se vidi novi pridsid ministarsko g vića gr. Lonjaji hoće cilom tom sporu kraj da učini što bi i mi od sveg srca želili.

Na bačkoj pijaći novac je vrlo oskudan tako : da su neke velike kuće gotovo u zabunu črez magadenja novca došle, stoga su u obće svi papiri natrag udarili — pa s'toga je bez sumnje i cina rani i opet u ništo pala. Na jučeranjem trgu bile su ove cine : žito 5 fr. 25—50 n. raž 3 fr. 50 n. ječam 2 fr. 40 n. zob 1 fr. 70 n. kukuruz 3 fr. 10—15 n. a. vr. požunac.

CINA RANE. Pešta, 30. Prosin. Čisto žito banatsko : 87 fn. 6 fr. 30—40 nov. tisansko, 85 fn. 6 fr. 40—45 n. peštansko : 83 fn. 6 fr. 10—20 n. stol.-biogr. : 87 fn. 6 fr. 65—75 n. bačvansko 83 fn. 6 fr. 5—15 n. Raž 78 fn. 3 fr. 85—90 n. Ječam 67 fn. 2 fr. 90 n. —3 fr. Zob 44—48 fn. 3 fr. 10—20 n. Kukuruz mirov. 4 fr. 5—15 n. Proja mirov. 2 fr. 45—55 n. Repca kohl. 75 fn. 7 fr. 80 n. —8 fr.

Visina vode dunavske.

Pešta 29-og Prosinca : 4' 7" nad 0. opada.
Požun 29-og Prosinca : 9' 5" nad 0. „

Poruke uredništva.

Osiek. Samostanu Franj. odpremljeno je. Djakovo Bosan. Samost. uredjeno je prama želji. — Topanfalva : G. J. T. Pišite u Zagreb knjižaru G. Lavoslavu Hartman. — Gučja Gora : O. J. V. ostajemo pre lanskim.

*) Žalostno je što ovaj naš prosti brat piše o školah i naših novinah al neka zna da je nama tako drago ovo pismo, ko dobroj materi njeno čedo; jerbo je ovo znak bistrog slavianskog razuma, koji ako se na život krene u mah je spašen naš rod. Ured.